

Agora

Paragraaf 1: Het ontstaan van de polis, Athene als voorbeeld.

Acropolis

Rond steden ontstaan staatjes.

Autocratie I (alleenheerser)

Oligarchie IIII (belangrijkste mensen)

Democratie IIIIIIIIIIIIIIIIIIIIII (alle mannen boven de 18 hadden stemrecht)

De adel moet de macht gaan delen met andere bevolkingsgroepen.

Adel (groep rijke families) macht in de polis. Rijkdom gebaseerd op grondbezit.

De volksvergadering: vergadering van alle mannen.

Volksvergadering onder invloed van de adel.

Griekse steden > overbevolking > nieuwe bevolkingsgroep in opkomst > de handelaren.

Kolonisatie: >>>>>>>>>>

Veel handelaren werden even of zelfs rijker dan adel > zij wilden ook meer macht > vrijwillig of na verzet ontstonden democratieën (echte democratieën waren het niet > alleen mannen hadden stemrecht).

Directe democratie: belangrijke beslissingen > volksvergadering.

Raad van 500

Dagelijks bestuur
Athene>>>>>

<<<<<50 leden van de
raad van 500.

10 van de 500
werden leiders leger
en vloot.

Paragraaf 2: Sparta, een andere polis.

Niet overal kwam democratie > niet in Sparta (de grote tegenstander van Athene).

De Spartanen stichtten geen kolonies, maar veroverden land van hun buren (de Messeniërs).

Soms kwamen de Messeniërs in opstand, maar tevergeefs.

De Spartanen hadden een zeer sterk leger.

Jongeren van 17 t/m 20 jaar werden in een kazerne geplaatst, dus daarom werden het goede soldaten. Een ding dat werd geleerd tijdens de opleiding was de goede vechtersmentaliteit.

Sparta werd meer een leger met een staat dan een staat met een leger.

Paragraaf 3: De Grieken verslaan de Perzen

In het Midden-Oosten was een machtige staat ontstaan, het Perzische Rijk;

Aanleiding Perzische Oorlogen: de opstand tegen de Perzische koning Darius.

In 490 voor Christus vielen de Perzen, vanuit zee, Griekenland aan. Veel Griekse staatjes besloten op het laatste moment samen te werken tegen de Perzen. Maar bij de veldslag bij Marathon kwamen de Spartanen pas opdagen, nadat de Atheners al hadden gewonnen van de Perzen.

In 480 voor Christus vielen de Perzen (onder leiding van Xerxes) Griekenland opnieuw aan, deze keer over land en zee. >>

Bij Thermopylae vond een beroemd geworden veldslag plaats. Daarna veroverde de Perzen heel

Zee: Athene

Land: Sparta

Griekenland behalve Peloponnesus. De Griekse vloot versloeg echter de Perzische vloot bij het eiland Salamis.

Paragraaf 4: De Grieken strijden onderling

Uit angst voor de Perzen gingen veel Griekse staatjes samenwerken. Het kwam echter niet tot één maar twee bondgenootschappen:

Athene: Leider was Pericles: "Atheners, de Spartanen zijn erop uit ons klein te krijgen. Zij hebben een goed leger, maar geen schepen. Wij hebben een klein leger, maar de grootste vloot van Griekenland. Wij zitten veilig achter onze muren. **Laten we te land verdedigen en ter zee aanvallen.**

Winnaar: Sparta met zijn bondgenoten.

Met de grote macht van Athene was het toen gedaan. Maar de Atheense democratie bleef wel bestaan tot het eind van de 4de eeuw.

Paragraaf 5: Het Griekse wereld- en mensbeeld

Verandering in het denken over het ontstaan van de wereld.

Aristoteles (4de eeuw voor Chr.)

Ptolemaeus (2^e eeuw na Chr.)

Allebei beschouwden de aarde als een onbeweeglijke bol die het centrum vormde van het eveneens bolvormige heelal.

Ptolemaeus onderbouwde zijn theorie met wiskundige berekeningen. Maar de meeste mensen bleven de aarde zien als een platte, onbeweeglijke schijf met de hemellichamen daarboven.

Verandering in het denken over het ontstaan van de mens.

De Grieken vereerden vele goden. Iedere polis had een eigen god(in).

De goden waren onsterfelijk. De godin Athene bewonderde bijvoorbeeld Odysseus, omdat hij zo dapper en slim was. Vanaf de 6de eeuw ontstond er bij een kleine groep mensen een verandering in de mensbeeld. Zij gingen de mens zien als een zelfstandig wezen: zijn verstand liet hem toe zelfstandig antwoorden en vragen te laten stellen.

<http://www.schoolsamenvatting.nl/>

Een nieuwe manier van denken: voortdurend vragen en zoeken naar nieuwe kennis

Griekse onderzoekers vonden dat te vaak allerlei verschijnselen (bijvoorbeeld regen en onweer) werden toegeschreven aan de kracht van de goden. Zij gingen onderzoek doen naar hoe de wereld waarin zij leefden, in elkaar zat. I.p.v. antwoorden zoeken in de godsdienst gingen ze naar antwoorden zoeken in de natuur.

- *Geboorte van de geneeskunde.*
- *Geboorte van de geschiedenis.*
  - *Geboorte van de filosofie.*
- *De bibliotheek van Alexandrië als centrum van de wetenschap.*

De Grieken hebben de wil om zichzelf voortdurend te verbeteren:

- *Onderwijs*
  - *Sport*
  - *Politiek*

Paragraaf 6: Alexander de Grote, veroveraar en verspreider van de Griekse cultuur

In 338 voor Chr. werd Griekenland veroverd door koning Philippus van Macedonië. Hij werd twee jaar later vermoord en zijn zoon Alexander volgde hem op. Philippus was van plan om de Perzen aan te vallen om alle Grieken gunstig te stemmen en onder zijn leiding te verenigen. Alexander voerde het plan uit. In 334 voor Chr. ging hij met zijn leger op weg. 9 jaar later had Alexander het Perzische rijk in handen.

Alexander zorgde ervoor dat de Griekse cultuur verspreid werd in het hele Midden-Oosten. Hij probeerde de Perzen en de Grieken te verenigen. Dat lukte niet goed.

In 323 voor Chr. stierf Alexander, 33 jaar oud, waarschijnlijk aan malaria. Zijn rijk viel in verschillende delen doordat zijn generaals onderling conflicten kregen. Iedere generaal ging een deel van het rijk van Alexander besturen.

Alexander is benoemd tot "Alexander de Grote" omdat hij een goede legeraanvoerder was en omdat hij de Griekse cultuur verspreidde.